

PRAWO CYWILNE

CZĘŚĆ OGÓLNA I PRAWO

ZOBOWIĄZAŃ

ZSP II (grupa 4)
Semestr letni r.a.2019/20

Umowy regulujące stosunki kredytowe:

- **Pożyczka**
- Depozyt nieprawidłowy
- Rachunek bankowy
- **Kredyt bankowy**

UMOWA POŻYCZKI (art. 720- 724 KC)

POJĘCIE

Art. 720

§ 1. Przez umowę pożyczki **dający pożyczkę** zobowiązuje się przenieść na własność biorącego **określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku**, a **biorący** zobowiązuje się **zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości**.

(...)

→ Umowa pożyczki jest **podstawową, najogólniejszą i najprostszą czynnością kredytową**;

→ Umowa pożyczki zobowiązuje pożyczkodawcę do **przeniesienia przedmiotu pożyczki na własność pożyczkobiorcy**. W wyniku spełnienia świadczenia przez pożyczkodawcę, określona ilość pieniędzy lub rzeczy oznaczonych co do gatunku staje się **własnością** pożyczkobiorcy. Pożyczkobiorca zaś staje się zobowiązany do **"zwrotnego" przeniesienia własności** tej samej ilości pieniędzy albo rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki (z pożyczkodawcy na pożyczkobiorcę i odwrotnie, przy zwrocie pożyczki) mają zastosowanie **ogólne zasady przenoszenia własności**, a w szczególności art. 155 § 2 KC.

→ **Gospodarczy sens pożyczki** = biorący pożyczkę uzyskuje możliwość czasowego korzystania z wartości majątkowych przekazanych mu przez pożyczkodawcę.

CHARAKTER

Umowa pożyczki jest umową:

➤ **Konsensualną,**

Przeniesienie posiadania przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę (a tym samym przeniesienie jego własności zgodnie z art. 155 § 2 KC) stanowi jedynie wykonanie zawartej już umowy.

➤ **Dwustronnie zobowiązującą (ale nie wzajemną)**

Brak wzajemnego charakteru → zwrot przedmiotu pożyczki nie stanowi ekwiwalentu świadczenia pożyczkodawcy. Ekwiwalentem nie jest również ewentualna odpłata pożyczkobiorcy w postaci odsetek lub innej.

➤ **Odpłatną lub nieodpłatną**

Strony mogą swobodnie zdecydować, czy pożyczka będzie mieć charakter umowny darmej (np. pożyczki grzecznościowej), czy też odpłatnej.

Wynagrodzenie za udzielenie pożyczki można ustalić w dowolny sposób. W przypadku pożyczek pieniężnych na ogół przybiera ono postać **oprocentowania (odsetek) wyrażonego w pieniądzu**.

FORMA

Art. 720

(...)

§ 2. Umowa pożyczki, której wartość przekracza **tysiąc złotych**, wymaga zachowania **formy dokumentowej**.

Dla ważności umowy pożyczki **nie** jest wymagana forma szczególna.

Umowa pożyczki, której **wartość przekracza tysiąc złotych**, wymaga zachowania **formy dokumentowej**.

1000 zł <

***Art. 77²** Do zachowania dokumentowej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie.*

***Art. 77³** Dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią.*

→ dla celów dowodowych (*ad probationem*)

STRONY

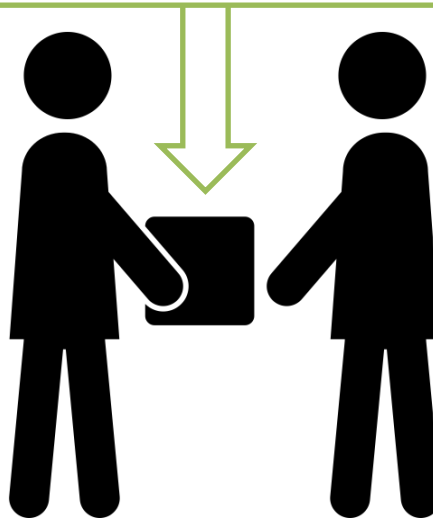
Umowa pożyczki w rozumieniu art. 720 i n. KC **nie jest podmiotowo kwalifikowana**.

*Ograniczenia podmiotowe umowy pożyczki mogą jednak wynikać z przepisów szczególnych dotyczących np. **pożyczki konsumenckiej** (w rozumieniu ustawy z 12.5.2011 r. o kredycie konsumenckim).*

PRZEDMIOT

Przedmiotem umowy pożyczki mogą być wszelkie **rzeczy ruchome oznaczone co do gatunku oraz pieniądze**.

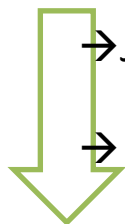
Np. 1000 zł/ 100 l. mleka/ 10 KWh energii elektrycznej 220V/ 2 t. jabłek

DAJĄCEGO POŻYCZKĘ

Przez umowę pożyczki **dający pożyczkę** zobowiązuje się **przenieść na własność** biorącego **określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku**.

- Jeśli przedmiotem pożyczki są rzeczy znaczone co do gatunku → **ogólne zasady przenoszenia własności** (art. 155 § 2 KC);
- Jeśli przedmiotem pożyczki są pieniądze → **przepisy dotyczące świadczeń pieniężnych**.

Podstawowym obowiązkiem dającego pożyczkę jest **wydanie** przedmiotu pożyczki biorącemu pożyczkę w umówionym terminie (jeśli terminu nie oznaczono → 455 KC).

Obowiązek wydania ustaje w dwóch przypadkach:

1) Pożyczkodawca może **odstąpić od umowy i odmówić wydania przedmiotu pożyczki** gdy zwrot pożyczki jest wątpliwy z powodu **złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy**.

Art. 721

Dający pożyczkę może odstąpić od umowy i odmówić wydania przedmiotu pożyczki, jeżeli zwrot pożyczki jest wątpliwy z powodu złego stanu majątkowego drugiej strony. Uprawnienie to **nie przysługuje dającemu pożyczkę, jeżeli w chwili zawarcia umowy o złym stanie majątkowym drugiej strony wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć**.

2) Pożyczkodawca może odmówić wydania przedmiotu pożyczki jeśli **roszczenie biorącego o wydanie przedmiotu pożyczki uległo przedawnieniu**.

Art. 722

Roszczenie biorącego pożyczkę o wydanie przedmiotu pożyczki przedawnia się z upływem **sześciu miesięcy od chwili, gdy przedmiot miał być wydany**.

W odniesieniu do pozostałych roszczeń z tytułu pożyczki (np. roszczenia o zwrot pożyczki) zastosowanie znajdują ogólne terminy przedawnienia (art. 118 KC).

Dający pożyczkę, jeżeli przedmiotem pożyczki są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, ponosi odpowiedzialność wobec biorącego pożyczkę za wady (fizyczne i prawne) wydanych rzeczy.

Art. 724

Jeżeli rzeczy otrzymane przez biorącego pożyczkę mają wady, dający pożyczkę obowiązany jest do naprawienia **szkody, którą wyrządził biorącemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich**. **Przepisu powyższego nie stosuje się w wypadku, gdy biorący mógł z łatwością wadę zauważyć.**

Na pożyczkobiorcy **nie** ciąży obowiązek odebrania przedmiotu pożyczki! Jest do tego jedynie uprawniony → **Przysługuje mu natomiast roszczenie o jego wydanie** (art. 722 KC).

Jeśli przedmiot pożyczki został odebrany, pożyczkobiorca **ma obowiązek go zwrócić w umówionym terminie (lub terminie wynikającym z wypowiedzenia zob. art. 723 KC)**

Zwrócenie pożyczki oznacza przeniesienie przez biorącego na dającego pożyczkę tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, jaką wcześniej od niego sam otrzymał.

Termin zwrotu pożyczki

nie został określony w umowie

Art. 723

Jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu **sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę.**

Jeżeli pożyczka została **udzielona na czas nieoznaczony**, obowiązek zwrócenia pożyczki aktualizuje się w wyniku złożenia przez dającego pożyczkę oświadczenia o **wypowiedzeniu**.

Wypowiedzenie jest **prawokształtującym jednostronnym oświadczeniem woli pożyczkodawcy skierowanym do pożyczkobiorcy**. Z oświadczenia o wypowiedzeniu powinno wynikać stanowcze i bezwarunkowe żądanie zwrotu przedmiotu pożyczki (całości lub części).

został określony w umowie

Zgodnie z art. 457 KC, termin zwrotu poczytuje się w razie wątpliwości za **zastrzeżony na korzyść pożyczkobiorcy**. Oznacza to, że pożyczkobiorca może spełnić swoje świadczenie przed terminem, ale pożyczkodawca nie może żądać wcześniejszego spełnienia świadczenia.

Bezkutekny upływ terminu zwrotu pożyczki, bez względu czy termin wynikał z umowy, czy z wypowiedzenia powoduje, że biorący pożyczkę oprócz zwrotu pożyczki, jest zobowiązany do zapłaty **odsetek za opóźnienie** (art. 481 KC), niezależnie od odsetek kapitałowych, o ile zostały one zastrzeżone w umowie pożyczki. W przypadku zwłoki biorącego pożyczkę może on być także zobowiązany do naprawienia **szkody** poniesionej przez dającego pożyczkę, przewyższającej wysokość odsetek za opóźnienie (art. 481 § 3 KC).

POŻYCZKA BANKOWA

KC + PrBank

Art. 5 ust. 2 PrBank

Czynnościami bankowymi są również następujące czynności, o ile są one wykonywane przez banki:

1) udzielanie pożyczek pieniężnych; (...)

Art. 78 PrBank

Do umów pożyczek pieniężnych zawieranych przez bank stosuje się **odpowiednio** przepisy dotyczące **zabezpieczenia spłaty i oprocentowania kredytu**.

Umowa pożyczki
bankowej ma charakter
wyłącznie **pieniężny i
jest odpłatna.**

UMOWA KREDYTU (art. 69 i n. PrBank)

POJĘCIE I CHARAKTER

Art. 69 PrBank

1. Przez umowę kredytu **bank** zobowiązuje się **oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel**, a **kredytobiorca** zobowiązuje się do **korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.** (...)

Umowa kredytu jest umową:

- Konsensualną
- Dwustronnie zobowiązującą (ale **nie wzajemną**)
- Odpłatną

Art. 5 PrBank

1. **Czynnościami bankowymi** są:
(...)
3) udzielanie kredytów;
(...)

STRONY

Umowa kredytu jest umową **jednostronnie kwalifikowaną podmiotowo**

KREDYTODAWCA	KREDYTOBIORCA
Banki i inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów.	Każdy podmiot prawa cywilnego, który ma zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych.

Art. 2 PrBank

Bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

ZDOLNOŚĆ KREDYTOWA

→ zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie, która podlega ocenie banku

Art. 70 PrBank

1. Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.

(...)

→ w wyjątkowych wypadkach bank może udzielić kredytu osobie, która nie ma zdolności kredytowej

Art. 70 PrBank

2. Osobie fizycznej, prawnej lub jednostce organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, które nie mają zdolności kredytowej, bank może udzielić kredytu pod warunkiem:

1) ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia spłaty kredytu;

2) przedstawienia niezależnie od zabezpieczenia spłaty kredytu programu naprawy gospodarki podmiotu, którego realizacja zapewni - według oceny banku - uzyskanie zdolności kredytowej w określonym czasie, przy czym programem naprawy gospodarki podmiotu, o którym mowa powyżej, może być w szczególności układ przyjęty w ramach postępowania restrukturyzacyjnego prowadzonego zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. [poz. 243](#), z późn. zm.^{[17\)](#)}). (...)

ZAWARCIE UMOWY KREDYTU

→ Forma pisemna (ad probationem)

Art. 69 PrBank

(...)

2. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

1) strony umowy;

2) kwotę i walutę kredytu;

3) cel, na który kredyt został udzielony;

4) zasady i termin spłaty kredytu;

4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;

5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;

6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;

7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;

8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;

9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;

10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON

KREDYTODAWCY

→ **Kredytodawca** zobowiązuje się **oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel.**

KREDYTOBIORCY

→ **Kredytobiorca** zobowiązuje się do:

- **korzystania** z oddanej mu do dyspozycji kwoty środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie,

Art. 77 PrBank Umowa kredytu może określać, że od kredytu postawionego do dyspozycji kredytobiorcy i przez niego niewykorzystanego przysługuje bankowi odrębna prowizja.

- **zwrotu kwoty** wykorzystanego kredytu wraz z **odsetkami** w oznaczonych **terminach** spłaty,

- **zapłaty prowizji** od udzielonego kredytu.

Art. 74 PrBank W czasie obowiązywania umowy kredytu kredytobiorca jest obowiązany przedstawić - na żądanie banku - informacje i dokumenty niezbędne do oceny jego sytuacji finansowej i gospodarczej oraz umożliwiające kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

Termin spłaty kredytu

➤ O ile umowa kredytu nie stanowi inaczej, termin spłaty kredytu jest terminem **zastrzeżonym na rzecz obu stron**. (art. 75a ust. 1 PrBank)

Wypowiedzenie umowy kredytu:

✓ **Przez kredytobiorcę** → W przypadku gdy strony ustaliły **termin spłaty kredytu dłuższy niż rok**, kredytobiorca może **wypowiedzieć umowę** z zachowaniem **terminu trzymiesięcznego**. (art. 75a ust. 2 PrBank)

✓ **Przez bank** → W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może **obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu** (o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej).

Termin wypowiedzenia, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi **30 dni**, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - **7 dni**. (art. 75 ust 1 i 2 PrBank)

Art. 75c PrBank

1. Jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. (...)

Oprocentowanie

Art. 76 PrBank

Zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym że w razie stosowania stopy zmiennej należy:

- 1) określić w umowie kredytowej warunki zmiany stopy procentowej kredytu;
- 2) powiadomić w sposób określony w umowie kredytobiorcę, poręczyciela oraz, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, inne osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu o każdej zmianie stopy jego oprocentowania.

Zabezpieczenie

Art. 93 PrBank

1. W celu zabezpieczenia wierzytelności, które wynikają z czynności bankowych, bank może żądać zabezpieczenia przewidzianego w Kodeksie cywilnym i prawie wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym. (...)

Art. 76a PrBank

Bank jest obowiązany niezwłocznie powiadomić, w sposób określony w umowie, osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu, jeżeli kredytobiorca opóźnia się z jego spłatą.

Przepisy PrBank stosuje się do **umów kredytu i pożyczki pieniężnej**, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie.

UMOWA POŻYCZKI A UMOWA KREDYTU

POŻYCZKA	Może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny	Nie jest umową kwalifikowaną podmiotowo	Może być odpłatna lub nieodpłatna	Brak celowości
KREDYT	Zawsze pieniężny charakter	Jest umową jednostronnie kwalifikowaną podmiotowo	Zawsze odpłatna	Celowość (kredyt udzielany jest na określony w umowie cel)

UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI
(ustawa z 15.5.2011 o kredycie
konsumenckim)

POJĘCIE

UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI = umowa o **kredyt** w wysokości **nie większej niż 255 550 zł** albo **równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska**, który kredytodawca w zakresie swojej działalności **udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi**. (art. 3 ust. 1 KredKonsU)

Definicja została skonstruowana w oparciu o trzy kryteria:

- 1) przedmiotowe**
- 2) kwotowe**
- 3) podmiotowe**

Umowa o kredyt konsumencki nie powinna być postrzegana jako one osobny typ umowy nazwanej.

Pojęcie kredytu konsumenckiego konstruowane jest w oparciu o kryteria ekonomiczne, w oderwaniu od kategorii umów nazwanych/nienazwanych. Definicja kredytu konsumenckiego umieszczona została tym samym na odmiennej płaszczyźnie niż tradycyjnie stosowane klasyfikacje umów.

UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI = **umowa o kredyt** w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. (art. 3 ust. 1 KredKonsU)

Kredyt konsumencki

=

kredyt rozumiany ekonomicznie

Umowa kredytu konsumenckiego musi mieć **charakter odpłatny po stronie konsumenta**

Art. 4 ust. 1 KredKonsU

Ustawy **nie** stosuje się do umów:

1) w których konsument **nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania oraz innych kosztów** związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego. (...)

Art. 3 ust. 2 KredKonsU

Za umowę o kredyt konsumencki uważa się **w szczególności:**

- 1)** umowę **pożyczki**;
- 2)** umowę **kredytu** w rozumieniu przepisów prawa bankowego;
- 3)** umowę o **odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego**, jeżeli konsument jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia;
- 4)** umowę o **kredyt, w której kredytodawca zaciąga zobowiązanie wobec osoby trzeciej**, a konsument zobowiązuje się do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia;
- 5)** umowę o **kredyt odnawialny**.

UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI = umowa o kredyt w **wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska**, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. (art. 3 ust. 1 KredKonsU)

- Maksymalna **wartość przedmiotu umowy** → 255 55 zł
- Minimalna wartość przedmiotu umowy → Ustawodawca nie przewidział granicy dolnej. W rezultacie przez kredyt konsumencki na gruncie prawa polskiego rozumieć należy **umowy o dowolnie drobne kwoty**.

Art. 6 KredKonsU

Wartość kwoty kredytu konsumenckiego udzielanego w walucie innej niż waluta polska, stanowi równowartość kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia kwartału poprzedzającego dzień zawarcia umowy.

UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI = umowa o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który **kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi.** (art. 3 ust. 1 KredKonsU)

KREDYTODAWCA

KREDYTOBIORCA

PRZEDSIĘBIORCA

KONSUMENT

Art. 5 KredKonsU

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) konsument** - konsument w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny;
- 2) kredytodawca** - przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu; (...)
- 3) pośrednik kredytowy** – przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, inny niż kredytodawca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt;

WYŁĄCZENIA

Art. 3 ust 3 KredKonsU

Za umowę o kredyt konsumencki **nie uważa się** umów dotyczących odroczenia terminu spełnienia świadczenia niepieniężnego, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne świadczenie usług lub dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument jest zobowiązany do zapłaty za spełnione świadczenie lub dostawę towaru w ustalonych odstępach czasu w trakcie obowiązywania umowy.

Ustawa nie stosuje między innymi się do umów, o których mowa w art. 4 ust. 1 KredKonsU tj. m.in.:

- w których **konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania oraz innych kosztów** związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego;
- leasingu, jeżeli umowa nie przewiduje obowiązku nabycia przedmiotu umowy przez konsumenta;
- o **kredyt będących wynikiem ugody sądowej** oraz ugody będącej wynikiem postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich;
- o **kredyt udzielany wyłącznie pracownikom** zatrudnionym u danego pracodawcy w ramach działalności dodatkowej, w której pracownik nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub jest zobowiązany do zapłaty rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku;
- odwróconego kredytu hipotecznego

Ustawa ma ograniczone zastosowanie do umów, o których mowa w art. 4 ust. 2 KredKonsU

OBOWIĄZKI KREDYTODAWCY I POŚREDNIKA KREDYTOWEGO PRZED ZAWarciEM UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI

- **Obowiązki informacyjne dot. reklamy (art. 7, 7a i 7b KredKonsU)**
- **Obowiązek posługiwania się reprezentatywnym przykładem (art. 8 KredKonsU)**
- **Obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta (art. 9 KredKonsU)**
- **Obowiązek udzielenia wyjaśnień (art. 11 KredKonsU)**
- **Obowiązek przekazania bezpłatnie konsumentowi na jego wniosek projektu umowy (art. 12 KredKonsU)**
- **Obowiązki informacyjne przed zawarciem umowy (art. 13 KredKonsU)**
- **Obowiązek ustalenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta (art. 24-28 KredKonsU)**

ZAWARCIE UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI

Art. 29 KredKonsU

1. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w **formie pisemnej**, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.
2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie **doręczyć umowę konsumentowi**.
3. Umowa powinna być sformułowana w sposób **jednoznaczny i zrozumiały**.

*Forma pisemna
(ad probationem)*

*(ad eventum!
por. art. 45)*

Elementy umowy

Art. 30 KredKonsU

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31–33, powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) całkowitą kwotę kredytu;
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 6) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia; (...)

- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;
- 9) **zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu;**
- 10) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie;
- 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 12) **skutki braku płatności;**
- 13) **informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią;**
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;
- 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;
- 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem oraz procedurę spłaty kredytu przed terminem;
- 17) informację o prawie kredytodawcy do otrzymania prowizji za spłatę kredytu przed terminem i o sposobie jej ustalania, o ile takie prawo zastrzeżono w umowie;
- 18) **informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1;**
- 19) **warunki rozwiązywania umowy;**
- 20) **informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;**
- 21) **wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.**
2. Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa powinna zawierać jasne i zwięzłe stwierdzenie, że nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.

Sankcja kredytu darmowego

Art. 45 KredKonsU

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, **po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.**
2. Jeżeli kredytodawca w umowie **nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy.**
3. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki **nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie:**
 - 1) **pięciu** lat - w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł;
 - 2) **dziesięciu** lat - w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.
5. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, **wygasza po upływie roku od dnia wykonania umowy.**

Semidyspozytywność (semiimperatywność) norm KredKonsU

Art. 47 KredKonsU

Postanowienia umowne **nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie.** W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.

SPŁATA KREDYTU PRZED TERMINEM

Termin zastrzeżony na korzyść kredytobiorcy!

Konsument ma prawo do spłaty kredytu przed terminem.

SKUTKI

- Konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie. (art. 48 ust. 1 KredKonsU)
- Kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta. (art. 48 ust. 2 KredKonsU)

Obniżenie całkowitego kosztu kredytu

W przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Odpowiednio zasadę tę stosuje się w przypadku częściowej spłaty. (art. 49 ust. 1 i 2 KredKonsU)

Prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu

Kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 1% spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok, a gdy okres ten nie przekracza roku prowizja nie może przekraczać nie może przekraczać 0,5% spłacanej części kwoty kredytu. Prowizja nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument byłby zobowiązany zapłacić w okresie między spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą. (art. 50 ust. 1-4 KredKonsU)

Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie przysługuje kredytodawcy w przypadku umów:
 1) kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym; 2) w których spłata została dokonana zgodnie z umową ubezpieczenia zawartą w celu zabezpieczenia spłaty kredytu. (art. 51 KredKonsU)

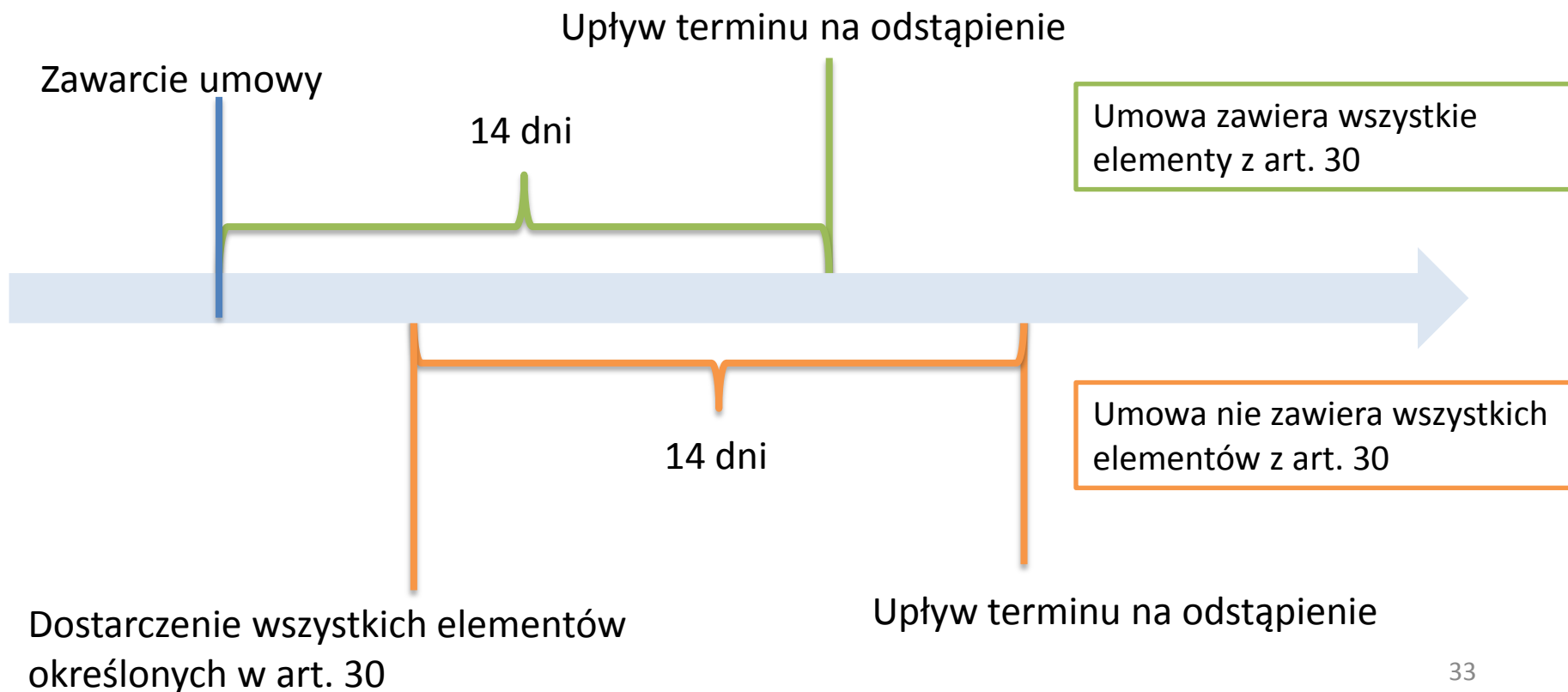
Obowiązek rozliczenia w terminie 14 dni

Kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. (art. 52 KredKonsU)

ODSTĄPIENIE OD UMOWY PRZEZ KONSUMENTA 📢

Konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie **14 dni od dnia zawarcia umowy**. (art. 53 ust. 1 KredKonsU)

Jeśli umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie **14 dni od dnia dostarczenia wszystkich elementów wymienionych w art. 30**. (art. 53 ust. 2 KredKonsU)

- Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi, na trwałym nośniku, **wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy**, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby). (art. 53 ust. 3 KredKonsU)
- Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy. (Dla zachowania terminu jest wystarczające **wysłanie** oświadczenia przed jego upływem.) (art. 53 ust. 3 i 4 KredKonsU)
- Konsument **nie ponosi kosztów** związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, **z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu**. (art. 54 ust. 1 KredKonsU)
- Konsument zwraca **niezwłocznie** kredytodawcy kwotę udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu, nie później niż w terminie **30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy**. (art. 54 ust. 2 KredKonsU)

Źródła

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 2019 poz. 1145)

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357)

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083)

Zobowiązania - część ogólna, Z. Radwański, A. Olejniczak, Warszawa 2018.

Zarys prawa cywilnego, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2018.

Kodeks cywilny. Komentarz, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2018.

Kodeks cywilny. Komentarz, K. Osajda (red.), 2020 LEGALIS.

Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz, K. Osajda (red.), 2019 LEGALIS.

Prawo bankowe. Komentarz, G. Sikorski (red.), 2015 LEGALIS.